

Nro. 14.

A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBÖL,

Költ Bétsben Kedden Februariusnak 18-ik napján,
1800-ik esztendőben.

Francia Respublika.

Néhai XVI. Lajos szerentfétlen Francia Király meg ölettetésének napján, úgymint Januarius 21-dikén, a' Sz. *Magdóna* templomának fő ajtajára, a' mely körül való temető helyben tudniillik, a' nevezett Királynak teste fekszik, éjjel egy fekete zászló függettetett ki, a' mellynek egyik oldalára egy fehér selyem matériából tsinált kereszt 's ezen igik voltak felvarva: *A' Revolutiónak áldozatja, tegyétek ide le a' ti szánakozástokat és boszszuállástokat.* A' másik oldalán egy fehér lilium és ezen igik voltak: *Elyen 18-ik Lajos.* — Oldalaslag a' XVI. Lajos testamentuma, a' XVIII. La-

jos, és Artésiai Gróf Fr. Nemzethez küldött Proclamatíói voltak a' templom falaira és a' Revolutiónális piacra, a' mellyen tudnillik a' Szabadtság fája fel állittatott, ki ízegeztetve. — Az Artésiai Gróf hirdetményenek e' vólt a' foglalattya:

„Monsieur, a' Fr. Király Öttse és General Lajtinántja, minden részen lévő Francziákhoz! Kedves bátyánk édes emlekezete, e' Martirom Király akarattya, és a' Fr. nemzet eránt való szeretetünk arra köteleznek bennünket, hogy minden ezen testamentumban lévő czikkelyeknek engedelmeskedjünk. Tehát e' fog a' mi tfelekedeteinknek valóságos sinór mértéke lenni, mellyre a' Király és én ízoroffan is kötelezzük magunkat. — Költ Londonban Januárius 1-ő napián, 1800-ik éftendöben.“

Ezen záfzlónak és írásoknak nézefére sok nép gyülekezett öfzve, mind addig, mig dél előtt 9 és 10 óra közt, egy fő tizt ment vólna oda egy öfztály fereggel a' Fő Conzul parantfolatjából, a' ki mind a' fekete záfzlót, mind a' testamentomot és proclamatíókat le vétette. — Annak, a' ki ennek szerzőjét ki fogja nyilatkoztatni, nagy jutalmat ígirt a' Kormányfzék.

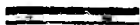
Azoknak a' Párisi Zfurnálokknak meg tiltatófok által, a' mellyek ekkorig meg lehetőllen fértegették nemtfak a' Kormányfzéket közönlégesen, hanem magánoffan magát *Bonaparte* fő Conzult is, nagyon meg vagynak a' Factionisták szorittatva, úgy hogy, a' mint önnön magok a' meg hagyatott újság levelek beszélik, már most nem *Bonapartét*, hanem egymást igyekeznek meg buktatni.

Azok a' Commissariusok, a' kik olly véggel küldettek vólt a' tartományokba, hogy az új Conftituciónak bé vételére alattomban beszélnék reá a' népet, már mindnyájan vissza tértek Párisba, olly híradással, hogy a' Nemzetnek felénél több a' Királyi méltófnak vissza állittatását ohajtya,

A' napnyugoti Fr. ármádia fő vezérjének, *Brüne* Generálisnak adatott hatalomban, melly szerént ő az *Il-Vilainei*, *Morbiháni*, és *Alsó Ligerisi* Osztályokat, a' Constitution kívül valóknak, az az. a' Fr. Respublika meg átalkodott ellenségeinek hirdetetheti, arra is jutt nyert, hogy a' kiket halálra méltóknak itil, azok ellen halálos szententziát is mondhat, rendkívül való contributiókat vehet, és olly eszközök által fzedettetheti azokat bé, a' minémüekkel szoktak az elienséges földön élni. — Ezen 4 Osztályokban való criminalis törvényszéket a' hadi törvények szerént kell intézni, és a' hozott szententzia ellen, sem az appellatiónak, sem a' revisiónak, sem a' Cassatiónak helye nem leszen. Egyedül a' fő vezérnek leszen arra jussa, hogy a' halálos szententziának végbe vitelét később időre halasztathassa, úgy mindazáltal, hogy ő is köteles leszen arról 24 óra el forgása alatt a' Fő Conzult tudósítani.

Newsból az a' hír küldetett Párisba, hogy sok fegyvert ártillériát, 's munitiót szállítottak volna ki az Anglusok *Quiberonba*; de hogy *Brüne* fő vezér sem vette a' dolgot tréfára, hanem mingyárt akkor fél brigadával indult *Morbihan* felé. — Ez a' Fr. Fő vezér egy olly parantsolatot hirdettetett ki a' vezérlése alatt lévő ármádiának, melly szerént, minden férfi személyt, a' ki a' Ligeris környékén fekvő helységekben, a' hol tudniillik a' Chouanok széllyel fognak oszlattatni, fegyveres kézzel ki menni méreszel, fogják meg fofszák meg fegyverétől, 's zárassák tömlöczbe, főt ha a' republikanus katonák ellen fegyvert rántana, akként bánnyanak vele, mint valóságos haramjával, és Haza ellenfégével.

A' *Chouanok*nak igen nevezetes vezérjék *Bernier* illetén értelmű levelet irt Januar. 18-dikán *Hedouville* Fr. Generálisnak: „General! A' kegyelmed kívánsága; és az enyim is bé tellyesedett:

Ma, minden Ligeris bal partyán lévő Chouánfoknak vezérjeik és tisztjeik öszve gyűlvén *Montjaucanban* háladatossággal fogadták el a' békefeléget. — Kétség kívül azon folyó víznek jobb partyán lakók is követni fogják amazoknak példájokat, és azon szomorú cziprus helyett, a' melly ottan a' háború alatt nevedett, békefelégnek olaj ága fog plántáltatni. — Beauveiller, Dübouchet, és Renou urakra biztam, ezen kedves izenetnek Kegyelmedhez való vitelét. — A' Fr. Fő Kormány-szék és a' Kegyelmed jó akarattjába bízom őket, a' kik 1793-ik elztendőben az emigransok fatalis laistromába bé irattatván, minden örökségeiktől meg fosztattak. — Vajha ezek is ki töröltetnének azon laistromból. — Generalis Uram, Kegyelmednek lehet ezen békefeléget tulajdonítani; a' mi engemet illet, mindent kész vagyok a' Kegyelmed jóltétvő fel tételének elő mozdítására végbe vinni — ezt kívánnya az okosság — ezt parantsollya az emberiség — Jól tudja Kegyelmed az en szándekomat — Nékem egészlen azon földhöz van a' szivem ragadva, a' mellybe lakozom és leg első kívánfagom annak bódogfága s. a. t.“

Ellenben más és különböző hangon szólának a' 12 dik Januariusi Wendei levelek, 's azt mondják, hogy még most is folytattják a' Chouánfok a' Ligeris jobb partyán az ellenfégeskedést, mindeuütt pufztittyák a' republikanusoknak jószágait, el rabolják a' közönséges kaszákát, ki hajtyák a' municipalitásokat, mindenütt vissza adják a' templomokat, 's az az ahhoz tartozó egyházi jószágokat, vissza állittyák hivataljaikba a' Fr. Respublika hívfégére meg nem eskütt papokat.

A' *Perchei* tartományban commandirozó Royalista Generalis, *Lechandelier*, egy hirdetményt tétetett ottan közönségessé, mellyben, a' többi

közt, azt mondja, hogy ő minden Tirannusoknak, a' kik a' Fő Conzul nevezete alatt esméretelekké lettek, levél hordó postáikat, és azon tlapongó embernek (avanturier) spionnyait hatalra fogja büntetni. Annakutánna minden Francziákat meg hív, hogy azon fohonnai ember ellen, a' ki vas bilintsekét akar a' Nemzet lábaira vetni, kapfollják vele öfzve magokat. — Végtére így kiált fel azon hirdetményében: „Francziák! reménylen krdevebb lesz előttetek egy *Barboniai* házból származott fejedelem, mint egy Korzikai ember, a' ki természetesen is meg eskütt ellenéünk minékünk.“

A' 20ik Januáriusi Párisi Zsurnalisták azt írják, hogy Gen. *Chamberlac* egy Chouans sereget meg vert, 500-at közzülök a' tsata piaczon levágott, 50 el fogattakat agyon lövetett. — Ez ugyan nem lehetetlen dolog, és azt is meg lehet engedni, hogy egynéhány Chouans vezérek meg békelletek a' Respublikával; de tflak ő magok, és nem az ő vezérlések alatt vólt Rojalisták, a' kik annyira fel gerjedtek ellenek, hogy kéntelenek vóltak el futni, másként agyon lövöldözték vólna őket a' meg bosszonkodott katonák. — Az is igaz, hogy ottan véres tflaták történnek a' repuclicanusai seregek, és a' Chouansók közt, de a' mint szokott lenni, hol az egyik, hol a' másik résznek kedvez a' hadi szerentse. — Egy hadi fogfágba esett Chouans vezér *Theiot Verjüliában* halálra lententziáztatvan a' hadi törvényfzék által, Jan. 29-ikén agyon lövetett.

Barthelemy és *Carnot* Ex Directorokat igen nyájaffan fogadta a' Fő Conzul, 's azzal ditsekedt az utóflabb előtt, hogy ő néki, és nem *Barrásnak* köszöni a' betsüllet útján lett szerentsés pálya futálát, 's annak meg koronáztatását. Más Párisba visszavért deportatufok is el mentek tilz-

teletére, 's mindnyájan nagyon ditsekednek hozzájuk való le erefzkedével.

Néhány Párisi újság levelek még most is azt hirdetik, hogy a' Fő Consul és *Sieyes* tettetes barátjai legyenek egymásnak, melly mind maffzor, mind nevezetessen azon alkalmatossággal, a' midőn egy *Arnaut* nevű hires szomorú vers írónak a' Tribunatus tagjai közze kellett volna Bonaparte kivanfága szerént választatódni, nagyon izembe ötlött, így szolvam *Sieyes*: Talan ugyan olly vers íróra vagyon a' Királynak szükfége, a' ki az ő tetteit e' világ előtt ki tombitállyá.

A' *Londoni* Kir. udvarnak utólfó válasza épen inye ellen vagyon a' *Bonapartei*fiáknak, 's rólla azt mondják, hogy abból sem a' békefőgre való hajlandósága, sem az attól való idegenfége ki nem tettik a' *Londoni* udvarnak világossan, hanem, hogy mind a' két oldalra mellőzi a' dolgot. Találtatnak mindazáltal sokan olylyanok. *Párisban*, a' kik a' békefőgnek megnyerése eránt való reményfőgeket egéfzlen a' *Bonaparte* talentomaiban, és iradhatatlan szorgalmatosságában helyheztetik. — Tartsuk meg, hogy ő napjában 18 órát szentel fel a' Status dolgainak. ebedje egy óránál tovább nem tart, a' többit aluvásban és nyugodalolomban tölti el. — Minap egy valaki azt tudakozván tőlle, miért terheli magát annyi dologgal, így felelt: *Néhány hólnap múlva, talán 3 órát sem kell dolgoznom.*

A' 28-ik Januariusi Párisi tudositások szerént, rendkívül való érzékenységet szerzett a' *Londoni* udvar utólsó válasza a' Kormányfőgnek, 's mingyárt akkor egynehány kurirt küldött el, de hová hová nem, nints tudtára a' Közönségnek. — *Bonaparte* Fő Consul ugyan, leg killebb nyughatatlanságot sem mutat; de annyival nagyobb szorongattatások közzé estek két Collegai, a' kik a' Respublika külső és belfő kedvetlen állapotján

való nyughatatlanfágokat épen nem tudják eltitkolni.

Nem régiben öszve hivatta *Masszena* fő vezér a' *Marsiliai* nevezetesebb 's tehetősebb lakosokat, olly végből, hogy a' mennyire töllök telhetik, legyenek az Olalz Országi Fr. ármadiának, mostani szoros környülállasai hőzt hathatós segitségére; azonban senki feléje se ment. Ezen nagyon meg bosszonkodván Gén. *Massena* másnap elment onnan, és sullyos requisitió alá vetette őket, mely szerént lok életet, és pénzt kell nékiek adni, különben katona executió alá fognak vettetni.

Nagy Britannia.

Washingtonnál egy egy nevezetesebb embert nem szült a' 18 ik század, a' ki nemtsak nagy *Tacticus*, *Diplomaticus*, és *Politicus*, hanem e' mellett olly vólt, ki jó kereftény vólt, kiről még a' későbbi maradékok is igen nagy ditsirettel fognak emlékezni. O vólt az, a' ki az északi Amerikai Respublikának fundamentomát meg vetette, és tökéletességre is vitte. Nagy, szép növésű, és testes ember vólt. Erköltli tulajdonfágaira nézve, méltán Amerikai *Sokratesnek* lehetett volna őtet nevezni. Tökéletesen tudott indulatjain uralkodni, itilő tehetsége igen nagy vólt. — A' tárfafágokban keveset szólott, azt is pedig, a' mit szólott, előre jól meg rágtá. Házánál az idegeuek eránt baratlágos, tselédjeihez jóltévő atya vólt. A' mit szólt, és mivel mind talpra esett. A' ditsőffégre való vágyodása mérfeklett, vólt Hazajához való szeretete semmi határt nem esmért. A' mig az Amerikai egyesült Statufok Congressufában -az előülőséget vífelte, rokonjait sem semmi nevezetes hivatalra nem emelte, sem meg nem gazdagította. — Minden Amerikai tartományok emlékeztető öszlopot akarnak néki emelni; de mind-ezeknél állandóbbat emelt ő hazafiainak szivek-

ben jóltévő tettei által. Halála a' múlt Decem-bernek 15-ik napján, életének 67-ik esztendejében, *Mount-Vernon* nevű jószágában történt.

A' *Courir des Londres* nevezetű Angliai Zfűrnál ekként ír, minapi egyik darabjában, *Bonaparte* fő Conzul felől: *Jean St. Acre* alatt lett megverettetése után, *ugymond*, Syriából vissza futott Egyiptomba; innen *Korsikába*, innen pedig *Provinciába* vette magát. Ezen ide 's tova lett futása után a' Francia Kir. székre talált, és mindennek az ő kívánsága szerént folyták, 's már most egészlen el temettetve vagyon a' Fr. *democratia* s. a. t.

A' nem régiben Egyiptomból *Tulonba* evezni kívánt, de a' Közép tengerben Anglus hajók által el rablott Fr. hajón taláztatott irásokból ezeket írják ki a' Londoni Zfűrnalisták:

A' midőn Egyiptomból kiszökött volna, *ugymond*, Bonaparte, illetően foglalatú levelet írta a' maga helyett ott hagyott fővezérnek, Generál *Klébernek*: „Mivel el veztettük Olasz Országot, haza kell mennem, 's ki pótolnom a' szenvedett kárt s. a. t. Arra serkengeti *Klébert*, hogy mindent végbe vigyen Egyiptomnak meg tartása végett, annyival inkább, mivel annak meg tartásától függ a' Fr. revolutiónak izcentlés végződése; hogyha pedig meg nem tarthatná, tovább is folytassa a' Fényes Portával el kezdett békeféles alkudozást. Hogyha pedig a' jövő Május hólnapjáig, vagy a' fegyver, vagy a' dög halál meg emésztené armadiáját, lepjén tisztesléges capitulatióra.“

Azonközben avval vádollya Gen. *Kléber* Bonaparte fő vezért a' Directorok előtt (kétség kívül nem tudta meg akkor a' Fr. Országban történt utólió változást), hogy ő a' leg nyomorultabb állapotjában hagyta ötet el, és az ott lévő Fr. sergeket; hogy az éhség, nyavalyák, 's más vizontagágok miatt semmivé tétettek azok; és hogy

a' kik még most életben vagynak is, ha segítséget nem kapnának, áldozatjaivá lennének az ellenfének: a' nagy erővel megyen ellene a' Török nagy vezér s. a. t.

A' múlt *November* 5-ik napján rettenetes tengeri háború volt a' *Jó Rémenység Fokánál* (*Pro montorium Bonae Spei*), a' mellyben a' következő hajók lettek az oda való kikötő helyben szerentfétlenekké, úgymint: 1) A' *Scepter* nevezetű 64 ágyus Anglus linea hajó, a' mellyel együtt 1 Kapitány, 2 Hadnagy, és mintegy 300 ember merült el a' tenger mélységébe. — 2), Két Amérikai, 1 Anglus, és 1 Spanyol kereskedő hajók. 3) Az *Oldenburg* nevezetű Dánus hajó, de a' mellyen volt emberek meg menekedtek a' haláltól — Az első hajón voltak azok a' zázlók is, a' mellyeket a' Brittufok *Tippo Saibtól* Seringapatnamban el nyerték.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Hadt Környülatlások.

A' *Württembergi* uralkodó herczeg, egy néhány batallion gyalogságot, és egy huszár, 's egy könnyü lovas regementet fog fel állítani. — A' Svéviai Kerületbeli Statufok, rész szerént verouálás, rész szerént rekrutirozás által kívánnyák a' reájok esett contingentiát ki állítani. — Mind a' *Württembergi* Herczegségben, mind Svéviának több uradalmaiban sok olly gyanús személyek fogattattak el, a' kik a' Francziákkal titkos együtt értelemben lévén, nemtsak a' nép szivét a' Német Conlütutiótól el idegeníteni, hanem a' Jacobinismus konkolyát is imitt amott ki hinteni igyekeztek. — Az *Erpachi* Gróffágban egy gyanús személy el fogattatván, a' *Würzburgi* katiélyba vitett foglagra.

A' *Heidelbergi* lakosoknak semmi reménységek nints többé a' fegyver szünéshez. Fr. fő vezér *Moreau*, a' *Mogunczia* és *Kéhl* közt lévő hi-

dat helyre állította, a' *Breifachi*, *Hüningi* és *Kis-Bázeli* hidak előtt való lántzokat pedig többnéppel töltötte meg. Ellenben a' *Zürchi* erősségek szaporitását félbe szakasztotta. — A' hazájokba vissza tert Orosz seregek helyett 50 főből álló Német sereget szándékozik Anglia zföldbe venni.

A' 20-ik Januariusi *Majlandi* tudósítások szerint, következő fekvése vagyon Olasz Országban, az Auszriai és Fr. armádiáknak. Az *elsőbnek* Fossanóban, Turin és Coni közt van fő hadi szállása, és minden Fr. Országból Olasz Országba nyiló útakat és ösvényeket el foglalt, úgymint a' Nizzai Gróffágba vivő Col-di-Tendát; az Aostai völgyet a' St. Bernát nagyobb és kisebb folyóvizig; a' Suzai völgyet a' Cenisi hegyek közt vivő szoros passulókig; és az *Ossolai* völgyet. — A' Luganoi és Comoi tavak mellett Bellinzonáig és Chiavennáig nyúlik ki a' Cs. K. seregeknek fekvése, és a' Sz. Bernát hegye által egyefülések vagyon a' Cs. K. Rénufi armádiával. — Más oldalról a' *Liguri*ai Respublikát blockirozzák; néhány osztály seregek *Ormea*, *Cairó*, *Novi*, *Seravalle* várasokban, és *Gavi* környékén telepettek le. — A' Gr. *Klenau* külső örálló seregei csak 8 óráni földre vagynak Génua várasától, és a' Toskánai N. Hercegségben fekvő Cs. K. truppokkal *Sestrin* keresztül jó egyességben vagynak. Végtevére az egész linea Bononián és Romagnian keresztül *Ancondig* nyúlik ki.

A' Francia Olasz Orzági armádia Genuától fogva a' *Rhone* folyóviz mellett, *Szabaudian* és *Delfinatuson* által az *Appenninnus* hegyekig terjesztette ki magát, és az Alpesi hegyek által választatik el az Auszriai armádiától; ezek a' *Piemonti* völgyeket, amazok pedig a' hegyeket foglalták el.

Olasz Ország.

A' leg újabb Livornói tudósítások szerint, olly szorosan blokirozzák az Anglus és Orosz hajó seregek a' Génuai kikötő helyet, hogy senki se bé, se ki nem mehet az ő engedelmek nélkül. Leg inkább azon *Tuloni* kikötő helyben lévő Francia flotillára vagyákoznak az Anglusok, a' melly pénzt, munitiót, és légitő népét szándékozik Egyiptomba vinni.

Mayland városába, hat Cs. Kir. granatéros batallionok szállottak bé kvártélyba. — Az ott körül belől téli kvártélyban fekvő Auszriai gyalogság újabb erőt gyűjt magának a' következő *campaniának* szerentséssen leendő folytatására. —

A' *Turinban* lévő katonáság, a' kassélyba, a' Lazaretumba, és több közönléges épületekbe szállítatott bé. — A' szénának és abraknak szükségé miatt, a' Toskánai nagy Herezegségbe marfiroztak a' Lombardiában fekvő Cs. K. lovas seregek. — A' *Bolognában* lakó Cs. K. Commissarius Gróf *Pellegrini* azt hirdette ki az Ő Császári Felsőge nevében, hogy a' ki a' Zsidók közzül meg keresztelkedik, el nem veszi a' reá szállandó atyai örökségnek részét. — Még most is nagy számmal defertiroznak a' Fr. katonák.

Batava Respublika.

Fr. Generál *Augereau* Januarius 27-ik napjának estjén érkezett meg Hágába, 's mingyárt más nap reggel audientziára ment a' Batáviai Kormányfőzék eleibe. Ennekutánna ő fogja a' Hollandiában lévő Francia truppokat commandirozni. — A Frantzia új követ minister, *Semonville* polgáron kívül, a' ki már néhány nappal annakelőtte a' maga credencionalis levelét bé adta, a' maga Stabjától való nevezetesebb tisztek kilírték ötöt

bé a' Directorium Præséséhez. Két óránál is tovább tartván ez az audientzia, úgy gondolkoznak mindenek, hogy a' Batava Respublika dolgainak jobb rendbe való szedetéséről vólt köztök szó.

Abban az órában, a' mellyben a' Rénusi Fr. ármadiához rendeltetett, hat batallion gyalogságból, egy huzár regimentből, és egy osztály' artilleristákból álló Hollandus seregnek útnak kellett vólna indulni, ellenkező parantsolatot vettek, és a' mint *Amsterdamból*, írják a' Hollandia partok mellé fognak marfirozni, és azon tartományban, a' melly *Helvoet Sluys* és a' *Texeli* között hely közt fekszik, telepedniék le.

Helvétzia.

Minap *Zürichban* (Tigurumban) lévén *Moreau* Fr. fő vezér, ama híres Reform. Predikátort *Lavatert* is meg látogatta, s igen nyájassan beszélgettek egymással. Együtt való beszélgetéseknek külömbkülömbféle tárgyai vóltak, ugymint Bonaparte, Sieyes, az Emigránsok, a' Fr. új Constitutió, a' kereskedésnek meg tőkkenése, Angliá, Pitth minifter, a' békeffég s. a. t. Az utolsóról azt mondotta a' nevezett Francia vezér, hogy ha meg alatsonító fel tételeket nem fognak, az öszve szövetkezett fejedelmek a' Fr. Respublika eleibe tenni, bizonyossan békeffégre lép velek a' Fr. Kormányfészék.

Egynéhány hetektől fogva meg lehetősen recrutiroznak a' Francziák Helvétziában, és magok batallionjaik közaé osztják fel a' legényeket. E' dolgot bé húnyt szemmel nézi a' Helv. Kormányfészék, ne hogy magának kellyen a' katonaságot ki állítani, és monturt, fegyvert, és zsoldot azoknak adni. — Sok Helvetus ifjaknak semmi kedvek nem lévén a' Francia hadi szolgálatra,

ki költöznek hazájokból, és vagy a' Cs. Kir. vagy a' Svéviai Kerületbeli katonaság, vagy a' *Provera* és *Bachmann* Helvétziai emigránsokból álló, és Anglia szídjában lévő szabad seregek közé állanak.

A' jelenvaló Kormányzék, egy szép és gyö-
keres hirdétményt intézett a' Helvétusokhoz, a'
melly közönléges meg elégedéssel vétetődött a'
néptől. — A' többi közt ilyenképen nyilatkoz-
tattya ki magát a' Kormányzék: „Jól tudjuk mi,
ugymond, azt, hogy a' reátok erőszakosan tola-
tott Constitutió, épen nem néktek való; hogy ti-
egeszlen meg únatatok arra, 's tudjátok és melly fok
költségek kerüllyenek a' fok szükségtelen tisztviselők
a' Hazának. Hanem mi is szívünk keserűségével érez-
zük azon tsapásokat, a' mellyeket minékünk az
idegen háború okozott, de a' mellyeknek el há-
ritásokra mi most elegendenek vagyunk. — Előre
való vigasztaltatásokra arról telzünk titeket bi-
zonyoslökká, hogy most mi egy jobb Constitutió-
nak készítésében foglalatoskodunk, és azon igyek-
szünk, hogy érdemes és jó szívű férfiak kezére
bizattassék a' kormány. — A' Párisi utolsó re-
volutjo is reménységet nyújt minékünk az eránt,
hogy jobb gondviseles fog ennekutánna a' Fran-
czia hadi seregekre lenni, és hogy ezek is meg
fognak ezutan a' magok rendes szídjajkat kapni
s. a. t.

A' Kormányzéknek 20-ik Januáriusi végzése
szerént, *Laharpe*, *Secretan*, és *Oberlin* Ex-Dire-
ctoroknak el kellett Bernából menni, és oda von-
ni magokat, a' hová nékiek tettett, úgy mind-
száltal, hogy mindenütt szemen tartsák őket a'
municipalitasok, avagy polgári Előjárók. Egyébb
aránt azon védelem alá venni tartoznak őket, a'
mellyet a' törvények nekik engedtek.

Magyar Ország.

Debreczenben 15-ik Januar 1800 ezft. Az itt lévő Reform. Gymnáziumban tétetődött újabb változások és jobbitások ezek. Nagyok és rakottak lévén ennekelőtte a' Classifok, azoknak száموkat annyira szaporították, hogy a' noviciusok a' veteranusoktól mindenütt külön Tanitótól tanítatnak, és egy Classisban sem marad a' gyermek esztendőnél tovább. Ekképen a' Præparandusoknak is, az az, az élő esztendőbeli togatus deákoknak, kiknek egész foglalatosságok a' Görög és a' Deák litteratura, különös Classisok vagyon. Minden gyermeknek vagyon, a' közönléges órákon kívül, naponként két, szerdán Izombaton és vasárnap pedig, három óráig tartó különös oktató órája, 's más a' publicus, más a' privatus Preceptora. Az utólsónak a' szegények némelly szolgálásokat tesznek, a' gazdagok pedig fizetnek. — Examen esztendőnként kettzer vagyon, 's a' tavaszi után tétetnek a' gyermekek egyik Classisból a' másikba által. Illy alkalmatossággal pedig az Ekklésia száznál több darab kézi könyveket szokott jutalomúl ki osztatni a' gyermekek közt. — A' Deákokra nézve a' Professzoroknak száma szaporodott. Nevezetellen épen most van *Széplaky* Prókátor Ur hatodiknak, a' közönléges és hazai törvények tanítására meg hiva, 's hogy a' Professzor Urak az Oeconomia bajától ne szorongattassanak, fizetések 600 forintra neveltetett esztendőnként, lakásokon, kertjeken, és gabonájokon kívül.

A' deákoknak esztendőben tsak egy Professzort lehet halgatni, illy rendel: *2-ik esztendőben* Lengyel, Sárvári, Budai, Kotsi, Szilágyi, 's a' Juristák Széplaki Urakat. A' ki ó esztendőnél tovább akar ott maradni, szabadon halgatháttya a' letzkéket, de halgatni nem köteles. — A' fenyíték

szorosabb, 's azonban nemesebb. Pénzre senkit sem büntetnek, senkit ki nem tsapnak, mint ennek-előtte; a' mostani büntetések nemei és gráditiái ezek: a' meg intés, benn marasztás, apparitortság (a' Senior mellett való szolgálát) házi arestom, beneficiumtól való meg fosztatás; a' kinn. ezek sem fognak, ha nem rossz erkölcsű, rectorssággal kiváltatik meg; ha pedig az, Consilium abeundi, (el menetre való tanás) javasoltatik neki, 's kell engedelmeskedni.

A' szorgalmatosság nevelésére szokásban vagon a' hetenként való Cenfura, 's az elztendő végén a' classificatio, melly iszerént minden beneficiumok is osztogattnak, 's az utolsó vagy negyedik Classisbeliek előtt kapnak a' következő Categoriabeli első classisúak minden jó tteményeket. — A' tanítás magyar, az examenek, disputatiók és dissertatiók deák nyelven tartatnak és íródnak. BCU Cluj / Central University Library Cluj

A' Magyar jádszó Társaság ugyan itt játtzott a' múlt nyáron vagy 106-szor a' Közönségnek nagy meg elégedélével. A' játtzó személyek mintegy 13-an vóltak, kik között magát *Kotsy Ur* a' Director, mind hozzá foghatatlan játtzása, mind jeles muzsikálása, mind a' decoratzióknak illendő ékes ki fellése által mindeneknél inkább meg különböztette; tettettek a' Közönségnek még különösen *Saska, Lang, Kontz, Jantsó, Mólnár, Sági, Ernyi Urak, 's Kotsiné, Langné, Ernyiné* és *Kontzné* Asszonyok, kivált mikor tulajdon rolláikat játtzották. — A' muzsikának nemléte (tsuda, hogy olly számos ifjuság közt elegendő dilettantok nem találatnak), és a' decoratzióknak szüke, fok szépet meg akadályoztatott.

Munkátsan Jan. 18-ik napján 1800. Véghetetlen rossz szüretünk vólt, mert szüretkor is allig leltünk enni való szöllöt. — De a' vadságán kívül, igen keves is lett a' bor.

A' tél, egy hólnappal fogott bé ez előtt, jó

keményen; Karátsonkor pedig, a' hidegnek kegyetlensége, a' tavalit egészlen elte. Mostmár meg lágylt az idő.

Elegyes Dolgok.

Az élzaki Amerikai szabad Statufok baratfagos alkodozasba botlátkoztak a' Fr. Kormányozó Székkel, a' melly végre 3 Commiffariuft küldöttek Párisba. — Azon az Egyiptomból jött Francia fregattan, a' mellyet az Anglusok a' Közép tengerben el rablottak, és *Minorkába* bé vitték, 2 millió liver kéz pénz volt. — Londonban egy igen szép muzsikáló órát készitetett a' napkeleti Indiára kereskedő Társaság a' Chinai Császár számára. — A' minapában meg halálozott Kurlandiai Herczegnek *Bironnak*, második szülött leányát, a' *Hohenzollern-Hechingeni* örökös herczeg jegyzette el magának — Fő Consul *Bonaparte*, Augustus 15-ik napján 1769-ik esztendőben született, a' Korzikai szigetnek fő városában *Ajaccio-ban*. Az atya nemtelen ember és Fr. Prokátor volt, a' Korzikai revolútió alatt a' hires *Paoli* Ex-Generalissal tartott; 3 leányt, és 4 fiút hagyott maga után. Az utólsóbbak közzül első a' Fő Cónsul, második *Jósef*, a' ki Rómában követ volt. most pedig Párisban vagyon, harmadik *Lucian* a' belső dolgokra ügyelő Fr. minifter, negyedik *Lajos*, a' ki bátyával Egyiptomba ment 's vele együtt vissza is jött onnan.

A' fényes Porta kemény parantsolatot küldött az Afrikai haramja Republikáknak, úgym nt *Algirnak*, *Tunisnak* és *Tripolisnak* az eránt, hogy az Ex-Velencei hajokat, úgy nézzék 's úgy bánnyanak azokkal ennekutánna, mint Cs. K. jobbagyok tulajdonjaival,